

N:o 10.

Af herr **Ehrenborg**, om ökande af statens understöd åt uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.

Villigt erkännande det myckna arbete, som under de senaste decennierna har nedlagts i riket för vården af sinnesslöa barn både från statens, landstings, kommunernas och enskildas sida, i det att de flesta af våra vårdanstalter tillkommit under denna tid och högst få af rikets län sakna ett sådant hem för att upptaga dessa beklagansvärda, vanlottade varelser, och således tillfälle nu förefinnes att bereda lämplig vård för denna delen af den lidande menskligheten, tränger sig likväl för den, som tagit närmare kännedom om sjelfva sakförhållandena, den tanken mäktigt fram, att oändligt mycket återstår att göra från det allmännas sida på detta område, innan man närmelsevis kan säga sig nalkas det mål, som sannolikt hägrar för hvarje sann menniskovän, att plats finnes beredd för alla sinnesslöa, bildbara barn till vård å anstalt, för obotliga å asylor och för de epileptiska å särskilda vårdanstalter.

Visserligen är vårt land litet och relativt fattigt i jämförelse med de större kulturländerna, men det hindrar ej att hvad som timar på det andliga området i Sverige också blir en europeisk tilldragelse. Här fins ett rikt fält för det lilla landet att i ädel täflan försöka följa med, ja hvarför ej blifva en föregångare för större stater, när det gäller att se sina olyckliga medmenniskor till godo. Af den officiella statistiken inhemtas, att den 31 december 1885, för så vidt jag vet den senaste

uppgift, som är tillgänglig, funnos i riket sinnesslöa barn i skolåldern till ett antal af 1,472, men med all sannolikhet kan man antaga, att detta antal är mycket mindre än verkliga förhållandet; enligt beräkning öfver de icke uppgifna fallen kan med all säkerhet antagas, att det uppgår till 2,200 eller i det närmaste till 1 barn på 2,000.

Då invånarnes antal i Sverige nu torde närma sig 5,000,000 menniskor, kan man antaga, att sinnesslöa barn i skolåldern nu uppgå till 2,500. Om ibland dessa $\frac{3}{5}$ antagas vara mottagliga för undervisning i skolorna, skulle alltså 1,500 skolplatser vara behöfliga för hela landet.

Vid 1890 års början funnos vid alla skolorna 374 platser, och torde antalet platser nu närma sig 400. Det framgår häraf sålunda, att omkring 1,100 bildbara sinnesslöa barn i skolåldern ännu sakna undervisning. Orsaken härtill är till hufvudsaklig del ekonomisk; det nu utgående statsanslaget med 100 kronor till hvarje barn har visserligen bidragit att förhjelpa många barn in i skolorna, men ett ännu vida större antal skulle inkomma, om anslaget höjdes till 200 kronor för hvarje bildbart barn, som i dessa anstalter åtnjuter fullständig vård och undervisning, det lemnar intet tvifvel öfrigt.

Af hvad man kan inhemta af senaste berättelser från rikets idiotskolor har kostnaden vid flertalet af dem uppgått för hvarje å anstalt intaget barn till 400 kronor, vid några något öfver, vid några något under denna summa. Till dessa barns underhåll bidrager nu staten med 100 kronor med den bestämmelsen, att barnet skall vara bildbart, d. v. s. mottagligt för undervisning och ej vara öfver 15 år vid inträdet; nu gifvas många idiotiska barn, som af en eller annan anledning ej blifva intagna å anstalt förr än de äro öfver denna ålder; många, som ej äro bildbara; många epileptiska; för alla dessa bidrager ej staten med något. En väsentlig förbättring skulle uppstå, om anslaget till hvarje bildbart idiotiskt barn kunde höjas till 200 kronor, då fördelar i vården för sinnesslöa barn skulle uppstå på mer än ett sätt. Det blefve lättare att nedsätta föräldrars och kommuners bidrag till underhållet, som nu i regeln utgår för obemedlade med 100 kronor, en afgift, som för den ytliga betraktaren synes låg nog och som ej borde vålla oöfverstigliga svårigheter, men i sjelfva verket är det just i denna punkt, som den största svårigheten uppstår, då föräldrarne i de allra flesta fall äro medellösa och i så fall med mycken uppoffring kunna af sina mer än blygsamma årsinkomster utgifva ett kontant bidrag af 100 kronor. Är det återigen kommunen, som skall betala för barnet, så synes det böra gå lättare, men äfven här finnas hinder att bekämpa, i

det att den vanliga utackorderingskostnaden för ett sådant barn understiger dessa 100 kronor, och till följd häraf finnes det kommuner, som ej äro benägna att höja sina utgifter för en i deras ögon så tröstlös sträfvan som att bereda plats, vård och undervisning för det sinnesslöa barnet. Rättvisa synes väl också ligga deri, att statsbidraget ökas till idiotskolorna, när man vet att staten bisträcker döfstummeundervisningen med 250 kronor för hvarje å döfstummeanstalt intaget barn, och slippa föräldrar och målsmän ifrån att erlægga större afgift än 75 kronor för hvarje barn, och till och med till 50 kronor har det varit exempel på att det blifvit nedsatt till under mera ömmande omständigheter. Följden af ett ökad statsanslag blefve naturligtvis den, att en stor del af de nu utanför skolorna varande sinnesslöa lättare kunde få inträde å anstalterna, när den ekonomiska frågan blefve lättare öfvervunnen. Nu kan möjligen invändas, att under sådana förhållanden blefve nuvarande anstalter överbefolkade och platser stode ej att erhålla för inträdessökanden, och det kunde vara sant nog, men då blefve det landstingens omsorg att undanrödja detta hinder genom utvidgning af redan befintliga anstalter och skolor och nybyggnad, der ingenting förut blifvit för denna sak åtgjordt, sedan staten räckt den kraftiga hjälpen att bidraga till hälften i underhållet.

Genom förmånen att få ökad statsbidrag blifva landstingen troligen villigare att göra mera för denna sak i stort sedt än hittills blifvit medhunnit; från alla håll höjas röster för att arbetshem, dels sjelfständiga, dels i sammanhang med redan befintliga skolor skola inrättas. Idiotvårdens vänner känna djupt, att skolor endast fylla en del af de behof, som förefinnas; enigt och samstämmigt vända de sina förhoppningar till den tid, då arbetshem och asyler skola fylla den känbara brist, som nu så ofta gör sig gällande, då skolan måste lemna ifrån sig antingen relativt i skolan utbildade eller obildbara idioter med den säkra förvissning, att de ej skola erhålla den ledning och vård, som de behöfva.

Som det nuvarande förslagsanslaget 25,000 kronor har visat sig alldeles otillräckligt för det närvarande antalet i skolorna intagna barn, i det att till rikets idiotskolor utdelats 34,100 kronor under året 1891, eller i rundt tal 35,000 kronor, kan man med skäl antaga, att förhöjning till det dubbla af denna summa skulle för den närmaste framtiden komma att behöfvas.

På grund af hvad jag här ofvan haft äran i korthet anföra vågar jag vördsammast för Riksdagen föreslå,

att nuvarande förslagsanslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn måtte höjas till 70,000 kronor, att utgå med 200 kronor till hvarje bildbart å anstalt intaget barn efter de närmare bestämmelser, som därför redan äro gällande.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 27 januari 1892.

Casper Ehrenborg.
